

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۲۷		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۰		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات	نمره		
۱	روزگار اقتدار و رواج فوق العاده‌ی « قصیده » چه زمانی بوده است ؟	۰/۵		
۲	کدام شاعر « غزل عارفانه » را به اوج می‌رساند؟	۰/۲۵		
۳	شمار رشته‌های « مسقط » نامعین و است .	۰/۲۵		
۴	یک مثنوی با درون مایه‌ی « اخلاقی و تعلیمی » معرفی کنید.	۰/۲۵		
۵	قالب شعری « چهار پاره » از نظر وزن چگونه است ؟	۰/۲۵		
۶	با توجه به عبارت « دانا چو طبله‌ی عطار است خاموش و هنر نمای » الف) میان کدام واژه ها ، ادعای همانندی صورت گرفته است ؟ ب) خصوصیات مشترکی که سبب این ادعای همانندی شده ؛ چیست ؟	۱		
۷	با توجه به بیت « این نان و آب و چرخ چو سیل است بی وفا — من ماهی ام ، نهنگم ، عقانم آرزوست » الف) تشبیهات « بلیغ » را در بیت بیابید و نوع آن‌ها را مشخص کنید . ب) در این نوع تشبیهات ، حذف کدام پایه ، سبب تلاش ذهنی و کسب لذت ادبی بیش تر گردیده و بر تأثیر این تشبیهات ، افزوده است ؟	۱		
۸	با توجه به بیت « مرا برف باریده بر پر زاغ — شاید چو بلبل تماشای باغ » الف) « موی سیاه » مفهوم استعاری کدام واژه است ؟ ب) نوع این استعاره را بنویسید . پ) یک استعاره ی دیگر شبیه به این نوع استعاره ، در بیت مشخص کنید و « مشبه » آن را بیان نمایید .	۱		
۹	با توجه به بیت « قضا چون ز گردون فرو هشت پر — همه زیرکان کور گردند و کر » الف) ذکر کدام پایه های تشبیه ، سبب پیدایش « استعاره » شده است ؟ ب) نام این نوع « استعاره » را بنویسید .	۱		
۱۰	در کدام یک از بیت های زیر ، واژه‌ی « ماه » در پدید آمدن « استعاره ی مکنیه » مؤثر بوده است ؟ نوع این « استعاره ی مکنیه » را بنویسید .	۰/۵		
	الف) امشب ای ماه به درد دل من تسکینی ب) چو تنها ماندم ماه سرو بالا		آخر ای ماه تو همدرد من مسکینی فشاند از نرگسان لؤلوی لالا	
۱۱	با توجه به بیت « پیش دیوار آن چه گویی ، هوش دار — تا نباشد در پس دیوار گوش » الف) « مجاز » و « قرینه » ی آن را بیابید . ب) نوع « علاقه » ی مجاز را با ذکر علت ، بنویسید .	۱		
	« ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم »			

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۲۷		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۰		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات	نمره		
۱۲	« مفهوم » و « قرینه » ی مجازهای مشخص شده را بنویسید. الف) جهان خوردم و کارها راندم. ب) بر صفرای خویش بر نیامدم.	۱		
۱۳	هر کدام از « کنایات » زیر ، برای بیان چه مقصودی به کار می رود ؟ الف) هنوز از دهن بوی شیر آیدش ... ب) قیمت مقطوع است. پ) روی جعبه نوشته شده بود : « شکستی است ». ت) سخن دهان به دهان می گشت.	۱		
۱۴	تکرار کدام « واج » در عبارت زیر ، سبب پیدایش رشته ای از اضافات شده است؟ « ... سلامت باد ای باران / درودت باد ای رحمت ... / ستایش های سرخ صبحگاهی سمن های صبورم را / نثار می کنم هر دم ... »	۰/۵		
۱۵	چرا بیت زیر نمی تواند نمونه ی مناسبی برای آرایه ی « تکرار » باشد ؟ « گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد ز بویش روان »	۰/۵		
۱۶	به کار بردن « سجع » ها در یک جمله در کنار هم ، سبب پیدایش کدام آرایه ی ادبی می شود ؟ این آرایه را در بیت زیر ، مشخص کنید . « به گوش هوش نبوش از من و به عشرت کوش که این سخن ، سحر از هاتقم به گوش آمد »	۰/۷۵		
۱۷	با توجه به عبارت های زیر ، گروه کلمات مسجعی را که ارزش موسیقایی کمتری دارند ، مشخص کنید. الف) هر چه زود بر آید ، دیر نیاید. ب) فلالمی را حکایت کنند که هیزم درویشان را خریدی به حیف و توانگران را دادی به طرح.	۰/۲۵		
۱۸	در بیت زیر تقابل سجع هایی از نوع سبب ایجاد آرایه ای لفظی به نام شده است . « دانه باشی مرغکانت برچندند غنچه باشی کودکانت برکنند »	۱		
۱۹	در بیت های زیر « جناس » ها را بیابید و نوع دقیق هر « جناس » را بنویسید. الف) نالم ز دل چو نای من اندر حصارنای ب) چو دید آن درفشان درخش مرا پستی گرفت همت من زین بلند جای به گوش آمدش بانگِ رخس مرا	۱/۵		
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم »				

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۳۰: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۲۷		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۰	
نمره	سوالات		ردیف

۱	۲۰	در بیت زیر، میان کدام واژه‌ها «جناس» به کار رفته است؟ نوع دقیق «جناس» را با ذکر دلیل بنویسید. «گوهر مخزن اسرار همان است که بود خفته مهر بدان مهر و نشان است که بود»
۰/۵	۲۱	با توجه به بیت «تو آن شعر نابی که حافظ سرود ولی از غزل هم تو زیبا تری» برای واژه‌ی مشخص شده، یک واژه‌ی «هم ریشه» بنویسید، به گونه‌ای که با آن واژه «جناس» هم، داشته باشد.
۰/۵	۲۲	عبارت «آوردن واژه‌هایی از یک مجموعه در شعر و نثر که با هم ارتباط و تناسب دارند.» تعریف کدام آرایه‌ی معنوی است؟ در عبارت زیر، این آرایه را بیابید. «هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها»
۱	۲۳	با توجه به عبارت «موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که احسین کما احسن الله الیک». الف) کدام بخش، نشان دهنده‌ی آرایه‌ی «تضمین» است؟ ب) اشارت مذهبی و داستانی موجود در عبارت، سبب پیدایش کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟
۰/۵	۲۴	با توجه به ابیات زیر، تضاد به کار رفته در میان کدام گروه از واژه‌ها، هنرمندانه و لطیف‌تر است؟ الف) شمع دل دمسازم بنشست چو او برخاست افغان ز نظر بازان برخاست چو او بنشست ب) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است برود از دل من، وز دل من آن نرود
۱/۵	۲۵	در هریک از بخش‌های مشخص شده‌ی اشعار زیر، کاربرد کدام آرایه‌ی معنوی آشکار است؟ الف) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یاد گساری که در این گنبد دوار بماند ب) چنین نقتل دارم ز مردان راه فقیران منعم، گدایان شاه پ) هر شب نمی در این ره، صد بحر آتشین است دردا که این معما شرح و بیان ندارد
۱	۲۶	با توجه به بیت «بی مهر زخت، روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است» الف) کدام واژه دارای دو معنی است؟ ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید. پ) به احتمال قوی، قصد شاعر کدام معنی بوده است؟
۰/۵	۲۷	با توجه به بیت «به صدق کوش که خورشید زاید از نقت الف) شاعر سبب بی‌دوامی و روسیاهی «صبح نخستین» را چه می‌داند؟ ب) آوردن این علت ادبی، ادعایی و خیالی سبب ایجاد کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟
۲۰		«موفق باشید»